

*A*világot megkerülő legény

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény özvegyasszony, akinek minden vagyona egyetlen fia volt. Ez a fiú olyan lusta volt, hogy ha fázott is, csak a napra feküdt, mert még betakarózni is rest volt.

Az özvegyasszony addig sírt, addig kérte a fiát, míg az rászánta magát, hogy elmegy szerencsét próbálni. De hát a szerencse is csak a munkás, szorgalmas embereket szereti.

Így a fiú nagyon, de nagyon rosszul járt, mert sehol nem kapott enni. Úgy jött haza az anyjához egy jó idő múlva, hogy még az a kis ruha is leszakadt róla, amiben elindult.

Az anyja csak sírt, kesergett, hogy ez így nem lesz jól, mert addig csak van valahogy, míg ő él, de ha ő meghal, mi lesz vele?

De már ez így volt. Hát tűrte, hogy az a nagy, mihaszna fiú ott sütkérezett a napon, semmit nem dolgozott. Még a föld is sírt alatta, ahol járt.

Csakhogy az öregemberek meghalnak, még az öregasszonyok is. Így járt a szegény asszony is. De mielőtt meghalt, azt kérdezte a fiától:

- Hát veled mi lesz most már, ha én nem leszek?

Az meg rávágta nagy büszkén:

- Ne féljen, édesanyám, elmegyek, aztán megkerülöm a világot. Hátha van a föld hátán olyan hely, ahol elkel egy ilyen legény is, mint én.

- Jól van, fiam, menj, itt van az útra az utolsó keresményem, ebbe a piros kendőbe kötve, ebből csak megélsz valameddig.

Mikor az asszonyt eltemette a falu, a legény elindult világot megkerülő útjára. De, hogy szavamat ne öltsem egybe, mielőtt elindult volna, az anyja holmicskáját is eladta egy kóborol cigánybandának. Azok aztán megígérték neki, hogy elviszik a taligájukon egy jó darabig, mert ők is mindig a világot keringőzik.

Megörült a fiú: úgy már jobb lesz, mint gyalog, gondolta magában. Igen, de nem jól számított, mert a cigány lova igen gyenge volt, aztán sokszor elővették a rakoncát, avval biztatták a lovat. A fiú ezt nemigen szerette.

Mikor aztán megmondta a gazdájának, hogy ne üsse azt a szegény gebét, mert így lesz, meg úgy lesz, a cigány csak rákiáltott:

- Hallod-e, te legény, befogd a bagólesődet, mert neked is kijár a rakonca!

"No, ennek fele se tréfa!" - gondolta a legény. Ez a cigány még megteszi, hogy megveri őt is, mint a lovat, ha még egyet szól.

Így aztán hallgatott, belefeküdt az úton lopott szénába, aztán el is aludt. Azt álmodta, hogy egy nagyon szép, terített asztalnál ül, és ott hajlongnak előtte a szolgák, kínálják mindenféle finom peccsenyével meg miegymással. De ő nem tud enni, mert olyan szép kisasszony ül vele szemben, hogy valósággal káprázik a szeme.

Hát, gondolta magában, ő megfordult, hogy már abból a sok finom jófélékből ehessen valamit. Erre álmában olyat fordult a rossz kis taligán, hogy menten lepottyant. De olyan rossz helyre, hogy éppen beleesett az árokba, az meg tele volt sárral, vízzel. Hogy nézett ki az a szegény ruha, le sem írhatom.

Így a legény nagyon elbúsulta magát. Mit csináljon? Most jön éppen a város, ahol jó szolgálatot tett volna a jó ruha. Hogy menjen így be a városba? De nem volt sok idő a gondolkozásra, mert már látszottak a tornyok meg a nagy házak.

Leült az út szélére, levette a ruháját, aztán kitergette a napra száradni. Mivel mindig szerette az alvást, lefeküdt, el is aludt. De hát az útszél nem szárítókötél. Míg ő aludt. De hát az útszél nem szárítókötél. Míg ő aludt, egy vándor elvitte a ruháját, ő meg ott maradt egy szál ingben.

Na, most már mit csináljon? - gondolkozott a legény. Volt ruha, nincs ruha. De még a ruha zsebében az anyja hagyománya is elment. Szégyen ide, szégyen oda, elkezdett keservesen sírni. Addig sírt, addig sírt, míg este lett.

Mégsem alhat az útszélén, gondolta. Látott egy kis házat, oda bekopogott, és a ház gazdája, egy öregember, így fogadta:

- No, fiam, éppen most ment itt el egy ember, aki itt hagyott egy rend ruhát, hogy nem viszi tovább, mert nem éri meg a cipelést. Én adtam neki érte egy jó ebédet, ha ledolgoznád, neked adnám, aztán lenne ruhád mindjárt.

Megörült a legény, mert az éppen az ő ruhája volt. Alig is várta, hogy a kis házba bemenjen, ott megtapogatta, benne van-e a zsebében az édesanyja hagyománya.

Hát csudák csudája, az ott volt úgy, ahogy az édesanyja odatette. Nagyon megörült a legény. Bement a gazdájához, és elmondta neki, hogy ő a világot megkerülni indult, de nem tudja, merre is menjen.

- No, ide éppen jó helyre jöttél, édes fiam, mert én a szélnek vagyok az öregapja, aztán ha menni akarsz, én rábeszélem a fiamat, hogy vigyen el magával egy jó darabig.

Így aztán dolgoztatott valami keveset a legény, mert már látta, ha nem így tesz, nem eszik. Mikor aztán hazajött a szél, elmondta neki az öregapja, hogy itt van egy legény, aki a világot akarja körülkerülni.

- Jól van, én elviszem, de aztán vigyázzon, mert én sebesen járok! Ha jó fogódzik, akkor csak megjárjuk az utat vagy három év alatt. De mit eszik az a legény az alatt az idő alatt öregapám?
- kérdezte a szél.

- Én nem tudom, fiam, de csak lesz annyi esze, hogy nem hal éhen, ahol te is eszel.

Így aztán másnap reggel költi az öregember a legényt:

- Hallod-e, indulás! Ha nem akarsz lemaradni a szél hátáról, akkor hamar szedd össze a betyárbútort!

A legény össze is kapta magát, a hátára kötött egy oldal szalonnát a kamrából, aztán fel a szél hátára. Az meg érzi, hogy ugyan nehéz ez a legény. De hát ha már megígérte, vitte, vitte. Mikor aztán jól nekiindult, kérdezi a legénytől:

Hallod-e, hol akarnál megpihenni, mert én minden nagyobb utamon háromszor megpihenek. Ha akarsz, itt, ebben a városban megpihenhetsz te is. Itt lakik a király. Ha jól forgolódsz, még enned is adnak.

Nem nagyon volt a legénynek semmire szüksége, mert a szalonnát ugyan pusztította az úton. Mivel mindig a magasban mentek, ott jó hideg volt, jólesett. De azért csak elfogadta a tanácsot, és a város végéről, ahol a szél leszállt egy magas hegyre, ő beballagott a városba. Ott éppen nagy ünnepély volt, mert valami évforduló volt a királynál.

Ahogy leszálltak, a legény megnézegette a ruháját. Hát az nemhogy nyűtt volna a nagy úton, hanem még szebb lett, mert kiment belőle a sár meg a por is. Így aztán nem szégyenkezett.

Beállított a sok vendég közé. Nem is bántotta ott senki, eggyel több vagy kevesebb, az már nem számít. Hát amint leül a legény, majd hanyatt esett, mert éppen olyan sok minden jó volt az asztalon, mint amit ő megálmodott a cigány taligáján. De még a szépséges szép kisasszony is ott volt. Ő meg úgy nézte, mint a csuka a holdat. Egyre kínálták, hol ebből, hol abból. De mivel nem evett, azt mondták rá, ez bizony nem tartja semmire a király lakomáját. No, meg is járta érte, mert ez nagy sértés mifelénk is! Amit adnak, vedd el, ha ütnek, szaladj el, mondják ott is.

Az egyik ételhordó odasúgta a királynak, hogy van itt egy legény, aki semmit nem eszik. Talán bizony rossznak találja az ételeket? De nem így volt. A fiú csak bámulta a kisasszonyt tovább is. Magához hívatta a király, megkérdezte:

- Miért nem eszel, te legény, mikor mindenkinek, jó, amit eléjük adattam?

A legény azt mondta, hogy nagy útról jött, és még hosszú út előtt áll, de olyan szép a kisasszony, hogy ő inkább addig a kis ideig, míg itt van, inkább azt nézi, mert olyan szépet még nem látott.

Hej, megharagudott a király! Hogy még az ő lányát bámulja ez a jöttment legény! De a kisasszony is csak ránézett a fiúra, s mivel az nem olyan volt, mint a többi körülötte hízelgő legény, meg is tetszett neki. Mondta is az apjának, ne bántsák a legényt, hadd menjen el. Ha körüljárta a világot, aztán visszajön, még lesz belőle valami.

Így aztán a király elengedte a legényt avval, hogy ha bejárja a világot, akkor jöjjön be hozzájuk, mesélje el, hogy-mint járt. A legény illendően megköszönte a hívást, aztán el is búcsúzott, mert megérezte, hogy a szél indulni készül. A kisasszony adott neki búcsúzóul egy kis gyűrűt, és azt mondta:

- Hallod-e, te legény, én nem tudom, ki vagy, honnan jöttél, de én nagyon megszerettelek, és csak hozzád megyek feleségül.

Hej, de megörült a legény, a kis gyűrűt felhúzta az ujjára. Így érkezett ki a fiúnak ugyan kapaszkodnia kellett, hogy le ne essen.

Így mentek egy egész nap. Este egy sötét erdő közepén szállt le a szél, egy nagy fa tetejére. A legény meg, amint lenézett, látja, hogy a fa alatt egy csomó zsivány ül, és azon tanakodnak,

hova is tegyék a sok kincset, amit raboltak. Addig-addig tanakodta, hogy össze is vesztek, jól elverték egymást. A kincs meg ott maradt. A legény leszállott, és megegyezett a széllel, hogy ő a kincset berakja a zsákba, a szél meg elviszi vele együtt a király városába, ahol ő mint kérő jelenik meg a király előtt.

Így aztán el is vitték a sok kincset. A legény vett belőle egy szép palotát, aztán beköltözött. Kocsit tartott, és úgy járogatott ki az utcára, mint egy gróf. A kisasszony, amikor meglátta, majd hanyatt esett a gyönyörűségtől. El is mondta otthon az apjának, hogy ő most már férjhez akar menni. A király nem tudta, mi a szándéka a lányának, így beleegyezett. Azt mondta:

- Jól van, de olyan vőlegényt válassz magadnak, aki ismeri a világot, és gazdag ember is hozzá. Mert én nem sok gazdagságot tudok rád hagyni.

Ki is hirdették, hogy aki világszerte legény, és gazdag ember, az jöhet lánynézőbe a királykisasszonyhoz. Jött a sok vitáz legény, urak, úrfiak, válogatott cigánylegények, de a kisasszonynak egyik se volt jó. Már kezdett haragudni a király, hogy mit járátja vele a bolondját. Ha férjhez akar menni, hát menjen, de legyen már vége ennek a sok jövés-menésnek.

Hát egy nap a kisasszony meglátja, hogy a legény egy szép hintón éppen hozzájuk hajt. Majd kiugrotta szíve örömeiben. De mikor meglátta a király a fiút, csak mérgesen elkiáltotta magát:

- Ez a csavargó akar az én utódom lenni? Ennek neveltem én a lányomat?

No, volt ijedelem! Hát nem elég gazdag a fiú? Nem elég világszerte?

De hát honnan látta meg a király, hogy ez a legény csak egy szegény csavargó, aki a szél hátán járta be a világot? Onnan, hogy a szemén volt egy mindet látó szemüveg.

Mikor ezt megtudta a legény, ő se volt rest. Megkérte a szelet, aki éppen nála pihente ki magát, hogy mikor a király kinn kocsikázik a tengerparton, fújja le a szemüveget a szeméről. A szél nagyon megszerette csavargás közben a fiút, meg is tette, amit kért.

A király, ahogy kocsikázott a lányával, csak azt vette észre, hogy lekapta a szél a szemüvegét, aztán behömpörgette a tengerbe. Oda volt a mindent látó szemüveg! Na, most már jöhatsz te is, szegény legény!

Igen ám, de a király meghagyta hűséges szolgájának, hogy csak azt a legényt, illetve vitézt bocsássák be hozzájuk, aki valami jelet tud mutatni, hogy ő hogy ő olyan származású, mint a királykisasszony.

Na, ez így már jól van! Mert senkinek nem volt olyan jele, mint éppen a legénynek, akinek maga a kisasszony adta a gyűrűt. Az úgy rádagadt az ujjára, hogy még erőszakkal se lehetett volna onnan levenni. Így aztán, mikor ment a szolga, látta, hogy ennek királyi gyűrűje van, hát beengedte.

Mikor meg már bent volt, nem is ment ki többet a királyi palotából, míg el nem jegyezte a kisasszonyt. Olyan boldogok voltak, hogy öröm volt nézni őket. Hej, megszerette a király is a fiút, mert tudott az annyit beszélni, hogy még hazugságnak is sok lett volna. De olyan értelmesen beszélt, hogy még ha hazudott is sokszor, azt se vették észre.

Így telt-múlt az idő. Jött a szép nyár. Akkor megtartották a lakodalmat, és a király mindent rábízott a legényre, aki hűséges volt, és a sok világjárásában megtanulta szeretni a munkát is. Olyan szépen kormányozta az országot, hogy a leggazdagabb országok egyike vált belőle. A kisasszony meg mindig szebb lett.

Született egy szép kislányuk meg két fiuk. A lányka aranyhajú volt, az egyik fiú meg fekete hajú. A harmadik meg éppen olyan volt, mint az apja. El is határozták, hogy azt is elküldik majd a világot megkerülni. Még talán ma is boldogan élnek, ha meg nem haltak.

Eddig volt a mese, a szél még ma is fúj, és várja a kicsi királyfit, hogy elvigye az útjára, ha igaz.